

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 328/2024-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **PRVÁ SLOVENSKO-ČESKÁ, s.r.o.**, Škultétyho 16, Bratislava, zastúpenej JUDr. Davidom Vöröšom, advokátom, Landererova 8, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B3-12C/37/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B3-12C/37/2020 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. B3-12C/37/2020 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **1 500 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **485,12 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B3-12C/37/2020. Žiada

prikázať mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov a o priznanie finančného zadost'učinenia 6 000 eur a náhrady trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 328/2024-11 z 27. júna 2024 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť v celom rozsahu na ďalšie konanie.

II.

Skutkové východiská a sťažnostná argumentácia

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že v napadnutom konaní vedenom pred mestským súdom (predtým Okresným súdom Bratislava III) o jej žalobe o zaplatenie 21 000 eur s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia dochádza k zbytočným prietáhom. Žaloba bola podaná 8. apríla 2020 a súd ju doručil žalovanému na vyjadrenie až v novembri 2020, teda po približne 6 mesiacoch. Po duplike žalovaného z 30. marca 2021 boli nariadené termíny pojednávania zrušené, v tomto období súd neuskutočnil žiadny úkon smerujúci k prejednaniu veci, a teda bol viac ako 3 roky absolútne nečinný. Uznesením z 10. mája 2024 súd konanie zastavil z dôvodu, že sťažovateľka mala ešte v roku 2020 zaplatiť súdny poplatok jeden deň po lehote. Sťažovateľka podala proti tomuto uzneseniu sťažnosť, keďže súd takmer 4 roky konal vo veci samej a podľa príslušných ustanovení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov nemohol konanie zastaviť. Podľa sťažovateľky vec nie je po skutkovej ani právnej stránke osobitne zložitá a svojím postupom nezapríčinila prietahy v konaní.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Mestský súd predložil chronologický prehľad úkonov v napadnutom konaní a konštatoval, že predmetný spor nepovažuje za obzvlášť skutkovo a právne zložitý. Nezistil tiež žiadne prekážky v postupe v napadnutom konaní spôsobené sťažovateľkou. Uznal, že od nariadenia termínu pojednávania 29. apríla 2021 je možné jeho postup hodnotiť ako neefektívny, pretože konajúci sudcovia zväčša iba nariadili a následne zrušili termín pojednávania. Aj ďalší postup v napadnutom konaní, t. j. zastavenie konania z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku (poplatok bol zaplatený deň po stanovenej lehote, pričom súd aj napriek tomu začal vo veci konať), považuje za neefektívny. Zistené prietahy zapríčinené jeho neefektívnym postupom považuje za zbytočné.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

6. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

7. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

8. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť sporu, v ktorom je sťažovateľka žalobkyňou (zaplatenie 21 000 eur s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia), ústavný súd konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, preto dĺžka konania pred mestským súdom nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokovávanej veci.

9. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom.

10. Napokon ústavný súd hodnotil postup mestského súdu (resp. Okresného súdu Bratislava III ako jeho právneho predchodcu). Po duplike žalovaného z 30. marca 2021 boli termíny pojednávania opakovane nariaďované a následne zrušené, teda v tomto období dlhom viac ako 3 roky súd neuskutočnil žiadny úkon smerujúci k prejednaniu veci. Postup súdu v napadnutom konaní možno považovať tiež za neefektívny, keď uznesením z 10. mája 2024 konanie zastavil z dôvodu, že sťažovateľka mala ešte v roku 2020 zaplatiť súdny poplatok jeden deň po lehote, hoci súd aj napriek uvedenej skutočnosti začal vo veci konať. Mestský súd vo svojom vyjadrení uznal existenciu uvedených zbytočných priet'ahov.

11. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom mestského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, mu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov, pretože predmetná vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľky právoplatne skončená.

13. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

14. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadostučinenia v sume 6 000 eur, čo odôvodnila celkovou dĺžkou napadnutého konania, absolútnou nečinnosťou súdu viac ako 3 roky, stavom vysokej právnej neistoty a pokračovaním priťahov.

15. Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

16. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným, resp. mestským súdom, ako aj na jeho už uvedenú neodôvodnenú nečinnosť a neefektívnu činnosť, berúc do úvahy predmet konania na súde a správanie sťažovateľky, ústavný súd považoval priznanie 1 500 eur pre sťažovateľku za primerané finančné zadostučinenie. Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadostučinenia, ktorú už ústavný súd nepovažoval za primeranú, návrhu sťažovateľky nevyhovel.

V.

Trovy konania

17. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právny zástupca sťažovateľky si v ústavnej sťažnosti uplatnil trovy konania, ktoré vyčíslil na 485,12 eur.

18. Ústavný súd priznal sťažovateľke trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta, a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/4 z výpočtového základu. Sťažovateľkou uplatnená suma trov konania neprevyšuje sumu vypočítanú ústavným súdom, preto ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov konania v požadovanej sume.

19. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2024

Robert Šorl
predseda senátu